
Tekst 1

C. PLINIUS CALVISIO SUO S.

1 Omne hoc tempus inter pugillares ac libellos iucundissima quiete
2 transmisi. 'Quemadmodum' inquis 'in urbe potuisti?' Circenses erant, quo
3 genere spectaculi ne levissime quidem teneor. Nihil novum nihil varium,
4 nihil quod non semel spectasse sufficiat. Quo magis miror tot milia
5 virorum tam pueriliter identidem cupere currentes equos, insistentes
6 curribus homines videre. Si tamen aut velocitate equorum aut hominum
7 arte traherentur, esset ratio non nulla; nunc favent panno, pannum
8 amant, et si in ipso cursu medioque certamine hic color illuc ille huc
9 transferatur, studium favorque transibit, et repente agitadores illos equos
10 illos, quos procul noscitant, quorum clamitant nomina relinquunt. Tanta
11 gratia tanta auctoritas in una vilissima tunica, mitto apud vulgus, quod
12 vilius tunica, sed apud quosdam graves homines; quos ego cum recordor,
13 in re inani frigida assidua, tam insatiabiliter desiderare, capio aliquam
14 voluptatem, quod hac voluptate non capior. Ac per hos dies libentissime
15 otium meum in litteris colloco, quos alii otiosissimis occupationibus
16 perdunt. Vale.

Plinius, Ep. 9.6

Tekst 2

M. CICERO S. D. M. MARIO.

1 Si te dolor aliqui corporis aut infirmitas valetudinis tuae tenuit quo minus
2 ad ludos venires, fortunae magis tribuo quam sapientiae tuae; sin haec
3 quae ceteri mirantur contemnenda duxisti et, cum per valetudinem
4 posses, venire tamen noluisti, utrumque laetor, et sine dolore corporis te
5 fuisse et animo valuisse, cum ea quae sine causa mirantur alii neglexeris,
6 modo ut tibi constiterit fructus otii tui; quo quidem tibi perfrui mirifice
7 licuit cum esses in ista amoenitate paene solus relictus. Neque tamen
8 dubito quin tu in illo cubiculo tuo, ex quo tibi Stabianum perforando

9 patefecisti sinum, per eos dies matutina tempora lectiunculis
10 consumpseris, cum illi interea qui te istic reliquerunt spectarent
11 communes mimos semisomni. Reliquas vero partes diei tu consumebas iis
12 delectationibus quas tibi ipse ad arbitrium tuum compararas; nobis autem
13 erant ea perpetienda quae Sp. Maecius probavisset. Omnino, si quaeris,
14 ludi apparatusissimi, sed non tui stomachi; coniecturam enim facio de meo.
15 Nam primum honoris causa in scaenam redierant ii quos ego honoris
16 causa de scaena decessisse arbitrabar. Deliciae vero tuae, noster
17 Aesopus, eius modi fuit ut ei desinere per omnes homines liceret. Is
18 iurare cum coepisset, vox eum defecit in illo loco, 'si sciens fallo'. Quid tibi
19 ego alia narrem? Nosti enim reliquos ludos; qui ne id quidem leporis
20 habuerunt quod solent mediocres ludi. Apparatus enim spectatio tollebat
21 omnem hilaritatem; quo quidem apparatu non dubito quin animo
22 aequissimo carueris. Quid enim delectationis habent sescenti muli in
23 "Clytaemestra" aut in "Equo Troiano" creterrarum tria milia aut armatura
24 varia peditatus et equitatus in aliqua pugna? Quae popularem
25 admirationem habuerunt, delectationem tibi nullam attulissent. Quod si tu
26 per eos dies operam dedisti Protogeni tuo, dum modo is tibi quidvis potius
27 quam orationes meas legerit, ne tu haud paulo plus quam quisquam
28 nostrum delectationis habuisti. Non enim te puto Graecos aut Oscos ludos
29 desiderasse, praesertim cum Oscos vel in senatu vestro spectare possis,
30 Graecos ita non ames ut ne ad villam quidem tuam via Graeca ire soleas.
31 Nam quid ego te athletas putem desiderare, qui gladiatores contempseris?
32 In quibus ipse Pompeius confitetur se et operam et oleum perdidisse.
33 Reliquae sunt venationes binae per dies quinque, magnificae, nemo
34 negat; sed quae potest homini esse politico delectatio cum aut homo
35 imbecillus a valentissima bestia laniatur aut praeclara bestia venabulo
36 transverberatur? Quae tamen, si videnda sunt, saepe vidisti, neque nos
37 qui haec spectavimus quicquam novi vidimus. Extremus elephantorum
38 dies fuit. In quo admiratio magna vulgi atque turbae, delectatio nulla
39 exstitit; quin etiam misericordia quaedam consecuta est atque opinio eius
40 modi, esse quandam illi beluae cum genere humano societatem.

Cicero, Fam. 7.1.1-3

Tekst 3

C. PLINIUS TACITO SUO S.

1 Librum tuum legi et, quam diligentissime potui, adnotavi quae
2 commutanda, quae eximenda arbitrarer. Nam et ego verum dicere
3 assuevi, et tu libenter audire. Neque enim ulli patientius reprehenduntur,
4 quam qui maxime laudari merentur. Nunc a te librum meum cum
5 adnotationibus tuis exspecto. O iucundas, o pulchras vices! Quam me
6 delectat quod, si qua posteris cura nostri, usquequaque narrabitur, qua
7 concordia simplicitate fide vixerimus! Erit rarum et insigne, duos homines
8 aetate dignitate propemodum aequales, non nullius in litteris nominis —
9 cogor enim de te quoque parcius dicere, quia de me simul dico — ,
10 alterum alterius studia fovisse. Equidem adulescentulus, cum iam tu fama
11 gloriaque floreres, te sequi, tibi 'longo sed proximus intervallo' et esse et
12 haberi concupiscebam. Et erant multa clarissima ingenia; sed tu mihi — ita
13 similitudo naturae ferebat — maxime imitabilis, maxime imitandus
14 videbaris. Quo magis gaudeo, quod si quis de studiis sermo, una
15 nominamur, quod de te loquentibus statim occurro. Nec desunt qui
16 utrique nostrum praeferantur. Sed nos, nihil interest mea quo loco,
17 iungimur; nam mihi primus, qui a te proximus. Quin etiam in testamentis
18 debes adnotasse: nisi quis forte alterutri nostrum amicissimus, eadem
19 legata et quidem pariter accipimus. Quae omnia huc spectant, ut invicem
20 ardentius diligamus, cum tot vinculis nos studia mores fama, suprema
21 denique hominum iudicia constringant. Vale.

Plinius, Ep. 7.20

Tekst 4

Cicero is verbannen uit Rome. In het begin van zijn ballingschap verbleef hij in zijn landhuis in Antium, niet ver van Rome. Inmiddels bevindt hij zich ver van Rome in zijn landhuis in Formiae. Hij schrijft deze brief aan zijn vriend Atticus, die in Rome is.

- 1 Narro tibi: plane relegatus mihi videor, posteaquam in Formiano sum.
 2 Dies enim nullus erat, Anti cum essem, quo die non melius scirem,
 3 Romae quid ageretur quam ii qui erant Romae. Etenim litterae tuae non
 4 solum quid Romae, sed etiam quid in re publica, neque solum quid fieret,
 5 verum etiam quid futurum esset, indicabant. Nunc, nisi si quid ex
 6 praetereunte viatore exceptum est, scire nihil possumus. Quare,
 7 quamquam iam te ipsum exspecto, tamen isti puero, quem ad me statim
 8 iussi recurrere, da ponderosam aliquam epistulam plenam omnium non
 9 modo actorum, sed etiam opinionum tuarum; ac diem, quo Roma sis
 10 exiturus, cura ut sciam. Nos in Formiano esse volumus usque ad prid.
 11 Nonas Maias. Eo si ante eam diem non veneris, Romae te fortasse
 12 videbo.

Cicero, Att. 2.11

Aantekeningen

- regel 1 **mihi videor** ik voel me
Formianum landhuis in Formiae
 regel 2 **Anti** in Antium
quo *antecedent* **Dies** (regel 2)
die *Onvertaald laten*
 regel 3 **ii = ei**
litterae tuae *onderwerp van* **indicabant** (regel 5)
 regel 4 **quid Romae** *Vul aan:* **fieret**
quid in re publica *Vul aan:* **fieret**
 regel 5 **nisi** behalve
 regel 7 **puer** *Hiermee wordt de slaaf bedoeld die als postbode voor Cicero werkt*
 regel 9 **acta** gebeurtenissen
 regel 9-10 **ac diem t/m sciam** *Lees: ac cura ut sciam diem,*
quo Roma sis exiturus
 regel 10 **Formianum** landhuis in Formiae
 regel 10-11 **prid. Nonas Maias** 6 mei
 regel 11 **Eo** daarheen